

UNIVERSITETI “ISA BOLETINI” MITROVICË

UDHËZUES

Vlerësimi i rezultateve të pritura të të nxënit

Mitrovicë, 2020

Qëllimi i udhëzuesit

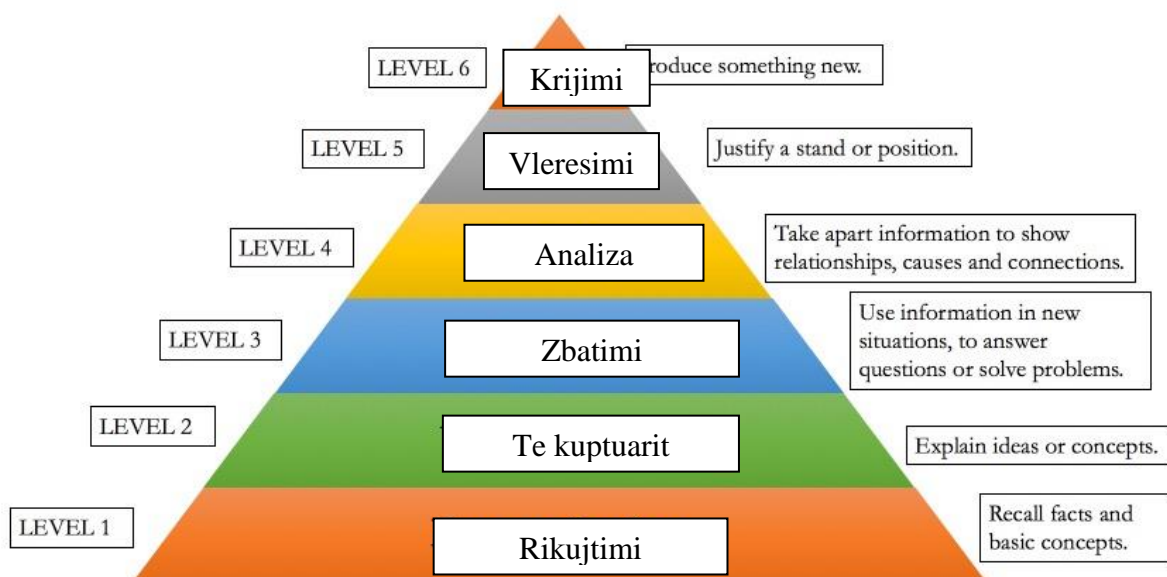
Qëllimi i këtij udhëzuesi është që të ofrojë informacione në lidhje me përgatitjen e testeve vlerësuese për studentët në harmoni me rezultatet e të nxënësve sipas syllabuseve. Udhëzuesi ofron informacione për strukturën e testit, rregullat e formulimit të pyetjeve sipas niveleve të ndryshme të vështirësisë të taksonomisë së Bloom, përcaktimin proporcional të pyetjeve sipas niveleve të ndryshme, vendosjen e numrit të pikëve si dhe nivelin e vlerësimit të studentëve në bazë të pikëve të arrira.

Stafi akademik i UIBM, rekomandohen që të përdorin këtë udhëzues si udhërrëfyes në përgatitjen e formave të vlerësimit të studentëve, me qëllim të standardizimit të procedurave të cilat mundësojnë vlerësimin objektiv të arritjes së rezultateve të të nxënësve të shprehura në syllabuset e lëndëve. Në kuadër të lirisë akademike, secili mësues ka të drejtë të përgatisë pyetjet duke i përshtatur me përmbajtjet specifike të lëndës.

Informata të përgjithshme të vlerësimit

Për të mundësuar vlerësimin sa më të saktë të nivelit të përvetësimit të përmbajtjeve si dhe kompetencave të arritura nga studentët ashtu sic janë të përcaktuara në rezultatet e të nxënësve në syllabuse, është e nevojshme që testet të hartohen në mënyrë të tillë që mundësojnë vlerësimin e niveleve të ndryshme të njohurive të studentëve. Në këtë udhëzues janë ofruar informacione që kryesisht i referohen hartimit të testeve me shkrim, por të cilat sipas zgjedhjes së stafit akademik mund të përdoren edhe si udhërrëfyes në zhvillimin e provimit me gojë, apo provimeve në formë të kombinuar.

Taksonomia e BLOOM: Nivelet dhe foljet

Rezultatet e të nxënit janë një pikënisje për arsimin në shumë nivele në shumë vende. Ato janë një deklaratë e asaj që studentët duhet të jenë në gjendje të bëjnë deri në fund të mësimin të tyre dhe përbëjnë bazën për mënyrën se si vlerësohen studentët. Një pjesë e origjinës së konceptit të rezultateve të të nxënit është Taksonomia e Blumit. Botuar së pari në 1956 (Bloom et al., 1956) dhe rishikuar në 2002 (Krathwohl, 2002), motivimi për taksonominë ishte dëshira për të përcaktuar të mësuarit dhe vlerësimin në një mënyrë të vëzhgueshme dhe të matshme. Është e gjerësisht e përdorur në arsimin e lartë, dhe universitetet e përdorin atë si bazë për mësimdhënie dhe vlerësim. Rezultatet e të nxënit krijohen duke përdorur foljet e sugjeruara për çdo nivel të taksonomisë, dhe më pas këto "radhitet në mënyrë konstruktive" me vlerësimet.

Taksonomia e Bloom përdoret gjerësisht në përcaktimin e rezultateve të të nxënit sipas fushës kognitive dhe përfshin nivelet e rikujtimit, të kuptuarit, zbatimit, analizës, vlerësimin dhe krijimit.

Rikujtimi: Aftësia për të rikujtuar një material të mësuar më parë

Foljet - Citoni, deklaroni, emërtoni, etiketoni, gjeni, identifikoni, kopjoni, lidhni, listoni, rikujtoni, mbliidhni, numëroni/renditni, organizoni, përcaktoni, përsëritni, përshkruani, prezantoni, regjistroni, regjistroni, renditni, riprodhoni, risillni, rrëfeni, shfaqni, shqyrtoni, tregoni,

Të kuptuarit: Aftësia për të zotëruar kuptimin, për të shpjeguar apo rikonstruktuar idetë

Foljet - Dalloni, deshifroni, dëshmoni, diskutoni, gjeni, identifikoni, ilustroni, interpretoni, klasifikoni, konfirmoni, konvertoni, mbron, ndërtoni, ndryshoni, njihni, parafrazoni, parashikoni, përgjithësoni, përktheni, raportoni, rishikoni, rishkruani, sqaroni, shoqëroni, shpjegoni, shprehni, tregoni, vlerësoni, zgjatni, zgjidhni.

Zbatimi: Aftësia për të përdorur materialin e mësuar në situata të reja

të përdorësh një koncept të përgjithshëm për t'i zgjidhur problemet në një situatë të caktuar; duke përdorë materialet që i ke mësuar në situata të reja dhe konkrete

Foljet - Demonstroni, dramatizoni, eksperimentoni, gjeni, ilustroni, interpretoni, lidhni, llogaritni, manipuloni, modifikoni, ndryshoni, njehsoni, organizoni, parashikoni, përgatitni, planifikoni, plotësoni, praktikoni, prodhoni, punoni, skiconi, shfrytëzoni, shqyrtoni, transferoni, tregoni, vepron, vlerësoni, zbatoni, zbuloni, zgjidhni, zhvillon.

Analiza: Aftësia për të ndarë materialin në pjesë përbërëse dhe për të treguar lidhshmërinë

ndërmjet tyre, të zërthesh diçka në pjesë; mund të fokusohesh në identifikimin e pjesëve apo në analizën e marrëdhënieve ndërmjet pjesëve, apo njihjen e parimeve organizative

Foljet - Analizoni, dalloni, debaton, dëshmoni, eksperimentoni, hetoni (hulumtoni), identifikoni, ilustroni, inspektoni, kategorizoni, klasifikoni, krahasoni, kritikoni, lidhni, llogaritni, ndani, organizoni, përmendni, provoni, pyetni, radhitni, shkoqitni, shqyrtoni, veçoni, vlerësoni.

Vlerësimi: Aftësia për të vlerësuar rëndësinë e materialit kundrejt kriterëve të parashtruara.

Foljet - Argumentoni, bashkëngjitni, bindni, dalloni, gjykoni, interpretoni, justifikoni, kategorizoni, konkludoni, konstatooni, krahasoni, kritikoni, lidhni, matni, mbështetni, mbronni, parashikoni, përmblihdni, provoni, rekomandoni, rezultoni, rishikoni, (shqyrtoni), shkallëzoni, shpjegoni, vendosni, vlerësoni, zgjidhni.

Krijimi: Aftësia për të vendosur bashkë idetë e ndara për të krijuar një tërësi të re. Krijimi i raporteve të reja.

Foljet - Argumentoni, bëni, formulari, gjeneroni, hartoni, integroni, kategorizoni, kombinoni, korrigjoni, krijoni, mblidhni, menaxhoni, modifikoni, ndërtoni, organizoni, krijoni, përgatitni, përgjithësoni, përpiloni, planifikoni, projekttoni (dizajnoni), propozoni, rindërtoni, sajoni, shpjegoni, themeloni, zhvillon.

Mostrat e pyetjeve të taksonomisë së rishikuar të Bloom (2001):

Rikujtoni: Kush...? Çfarë...? Ku...? Si...?

Kuptoni: Si do ta përgjithësonit...? Si do të shpreheshit...? Çfarë informacioni mund të nxirrni nga...?

Zbatoni: Si do të demonstroit...? Si do ta prezantoni...? Vizatoni një hartë tregimi.

Analizoni: Si mund t'i renditni pjesët e ndryshme...? Çfarë mund të konkludoni për...? Cilat ide vërtetojnë...? Si do ta kategorizonit...?

Vlerësoni: Çfarë kriteresh do të përdornit për të vlerësuar...? Çfarë burimesh mund të përdorni për të verifikuar...? Çfarë informacioni do të përdornit për të dhënë përparësi...? Cilat janë rezultatet e mundshme për...?

Krijoni: Çfarë do të ndodhte nëse...? Rendisni mënyrat se si mund të...? A mund të gjeni një zgjidhje më të mirë për...?

Mostrat e pyetjeve sipas nivele të vështirësisë (kompleksitetit) dhe specifikës.

Rendi më i ulët

Rikujtimi

Këto lloj pyetjesh testojnë aftësinë e studentëve për të mësuar përmendësh dhe për të kujtuar termat, faktet dhe detajet pa e kuptuar domosdoshmërisht konceptin.

Shembuj pyetjesh:

- Si do ta përshkruanit _____?
- Pse e bëri _____?
- Si do të shfaqeshit _____?
- Çfarë mbani mend për _____?
- Si do ta përkufizonit _____?

- Si do ta identifikonit _____?
- Si do ta njihnit _____?
- Çfarë do të zgjidhni _____?
- Përshkruani çfarë ndodh kur _____?
- Si është (janë) _____?
- Ku është (janë) _____?
- Cila _____?
- Kush ishte _____?
- Pse e bëri _____?
- Çfarë është (janë) _____?
- Kur ndodhi _____?
- Si do ta përshkruanit _____?
- Rendisni _____ me radhë.

Të kuptuarit

Këto pyetje testojnë aftësinë e studentëve për të përmbledhur dhe përshkruar me fjalët e tyre pa e lidhur domosdoshmërisht me asgjë.

Shembuj pyetjesh:

- Çfarë faktesh apo idesh tregojnë _____?
- Si do ta krahasonit _____?
- Si do ta klasifikonit _____?
- A mund të shpjegoni se çfarë po ndodh _____?
- Si do ta krahasonit _____? Kontrasti _____?
- Si do ta sqaronit kuptimin _____?
- Si do të bëni dallimin midis _____?
- Si do ta përgjithësonit _____?
- Si do të shpreheshit _____?
- Çfarë mund të konkludoni nga _____?
- Çfarë keni vërejtur _____?
- Si do ta identifikonit _____?
- Si mund ta përshkruani _____?
- A do të ritheksoni _____?
- Elaborohet në _____.
- Çfarë do të ndodhte nëse _____?
- Cila është ideja kryesore e _____?
- Çfarë mund të thoni për _____?

Niveli më i lartë

Aplikimi (Transferimi)

Pyetjet e zbatimit i nxisin studentët të zbatojnë ose ta transferojnë tw nxwnit në jetën e tyre ose në një kontekst të ndryshëm nga ai në të cilin është mësuar.

Shembuj pyetjesh:

- Çfarë do të rezultonte nëse _____?
- Çfarë faktesh do të zgjidhnit për të treguar _____?
- Çfarë qasjeje do të përdornit për të _____?
- Si do ta përdornit _____?
- Çfarë veprimesh do të ndërmerrnit për të kryer _____?
- Si do ta zhvillonit _____ për të paraqitur _____?
- Çfarë mënyre tjetër do të zgjidhnit për _____?
- Cili do të ishte rezultati nëse _____?
- Si do ta demonstroit _____?
- Si do ta prezantonit _____?
- Si do ta ndryshonit _____?
- Si do ta modifikonit _____?
- Si mund të zhvilloni _____?
- Pse funksionon _____?
- Si do ta ndryshonit _____ në _____?
- Çfarë shembujsh mund të gjeni se _____?
- Si do ta zgjidhnit _____?

Analiza

Këto pyetje i nxisin studentët të ndajnë materialin në pjesë, të përshkruajnë modele dhe marrëdhënie ndërmjet pjesëve, të ndajnë informacionin dhe të tregojnë se si është bashkuar.

Shembuj pyetjesh:

- Çfarë përfundimi mund të bëni _____?
- Cila është marrëdhënia midis _____?
- Çfarë provash mund të gjeni _____?
- Cilat gjëra justifikojnë _____?
- Si mund ta klasifikoni _____ sipas _____?
- Si mund t'i krahasoni pjesët e ndryshme _____?
- Çfarë shpjegimi keni për _____?
- Si lidhet _____ me _____?
- Diskutoni të mirat dhe të këqijat e _____.
- Si mund t'i renditni pjesët _____?
- Cila është analiza e _____?
- Çfarë mund të konkludoni _____?
- Cilat ide vërtetojnë _____?
- Si do ta shpjegonit _____?
- Çfarë mund të vini në dukje për _____?
- Cili është problemi me _____?
- Pse mendon _____?

Vlerësimi (Gjykimi)

Pyetjet e vlerësimit i nxisin nxënësit të zhvillojnë opinione dhe të marrin vendime me vlerë për çështjet bazuar në kritere specifike.

Shembuj pyetjesh:

- Si mund të zgjidhni _____?
- Si mund të provoni _____?
- Si do t'i jepnit përparësi _____?
- Çfarë informacioni do të përdornit për të mbështetur _____?
- Çfarë kriteresh do të përdornit për të vlerësuar _____?
- Cilat të dhëna janë përdorur për të vlerësuar _____?
- Çfarë zgjedhje do të kishit bërë _____?
- Si do t'i përcaktonit faktet _____?
- Cila është _____ më e rëndësishmja?
- Çfarë do të sugjeronit _____?
- Si do ta vlerësonit _____?
- Cili është mendimi juaj për _____?
- Si mund ta verifikoni _____?
- Çfarë informacioni do të përdornit për t'i dhënë përparësi _____?

Sinteza (Krijimi)

Këto pyetje inkurajojnë studentët të krijojnë diçka të re duke përdorur një kombinim idesh nga burime të ndryshme për të formuar një tërësi të re.

Shembuj pyetjesh:

- Çfarë mund të ndryshohet për të përmirësuar _____?
- Si do ta testonit _____?
- Çfarë mënyre do të projektonit _____?
- Për çfarë rezultati do të parashikonit _____?
- Çfarë alternativë do të sugjeronit për _____?
- Çfarë ndryshimesh do të bënit për të rishikuar _____?
- Si do ta shpjgonit arsyen _____?
- Si do të krijonit një plan për _____?
- Çfarë mund të shpikesh _____?
- Çfarë faktesh mund të mblidhni _____?
- Parashikoni rezultatin nëse _____.
- Çfarë do të ndodhte nëse _____?
- Si do ta portretizonit _____?
- Hartoni një mënyrë për të _____.
- Si do t'i përpilonit faktet për _____?
- Si do ta shpjgonit arsyen _____?
- Si do ta përmirësonit _____?

Testi me alternativa

Testet me alternativa konsiderohen si instrumenti vlerësues më i përdorur në arsimin e lartë në dekadën e fundit për shkak të lehtësisë të procesit të vlerësimit përmes përdorimit të Taksonomisë së Blumit.

Në testet me alternativa, pyetjet rekomandohen të kategorizohen në tre nivele të ndryshme:

- niveli 1 janë pyetje nivelit të rikujtesws dhe të kuptuarit
- niveli 2 janë pyetjet e nivelit të zbatimit dhe analizës.
- niveli 3 janë pyetjet më të vështira të cilat kanë të bëjnë me vlerësimin dhe krijimin.

Pyetjet e niveleve të ulëta kërkojnë vetëm rikujtim të fakteve, riformulime dhe dhënie të kuptimit të këtyre fakteve duke shtuar aplikimin e në situata të tjera, ndërkohë që organizimi i pyetjeve për testimin e niveleve të larta të të menduarit i refreohet të menduarit kritik, aftësi për zgjidhje të problemeve dhe kreativitetit intelektual.

Pikëzimi i përgjigjeve të sakta në testet me alternativa, rekomandohet t'ëndjeki llogjikën e respektimit të përpjekjeve mendore gjatë ndërveprimit me informatat. Sipas nivelit të vështirësisë së pyetjeve dhe proceseve mendore të përfshira në to, vendosen edhe pikët respektive [për pyetjet e nivelit të ulët, më pak pikë; për pyetjet e niveleve të larta më shumë pikë].

Mbështetur në Kornizën kombëtare të kualifikimeve si dhe në listimin e rezultateve të të nxënësve në syllabuse, rekomandohet që të ketë një shpërndarje të niveleve të pyetjeve në harmoni me këto rezultate të të nxënësve. Respektivisht, rreth 40 % e pyetjeve i referohen nivelit të ulët të taksonomisë së Bloom-it dhe 60 % e pyetjeve i referohen niveleve të larta të kësaj taksonomie. Shumë e rëndësishme është që secila prej rezultateve të të nxënësve, duhet të prezantohet përmes pyetjeve respektive në testin vlerësues. Pësha e secilit rezultat i të nxënësve në test, përcaktohet nga bartësi i lëndës dhe përmbajtja e temave përkatëse në syllabus që i shërbejnë atij rezultati.

Testi i kombinuar

Forma e kombinuar e testit, i referohet testeve me pyetje të mbyllura alternative dhe me pyetje të hapura. Në këto teste, pyetjet me alternativa rekomandohet të përfshijnë nivelin e njohjes, kuptimit dhe zbatimit ndërkohë që pyetjet e hapura rekomandohet të jenë pyetje të niveleve më të larta si analiza, sinteza dhe vlerësimi dhe rrjedhimisht vlerësohen edhe me më shumë pikë. Testi mund të përmbajë edhe ese-në, si pjesë e vlerësimit, meqenëse ese-ja konsiderohet se mat aftësitë e larta të të menduarit të studentit që kanë të bëjnë me zbatimin, analizën, vlerësimin dhe sintesën/krijimin. Të gjitha karakteristikat e mësipërme të testit të kombinuar, varen nga specifikat e lëndës përkatëse dhe fusha e studimit.

Disa rregulla të përgjithshme për pyetjet dhe formati i përgjigjeve

- Pyetjet hartohen që të kenë katër alternativa të përgjigjeve
- Pyetja duhet të shtrohet si një pyetje apo pohim i drejtpërdrejtë
- Pyetja duhet të shkruhet qartë, shkurt, kuptueshëm dhe saktë duke shmangur fjalë të pa nevojshme dhe disa kuptueshmëri
- Vetëm një nga katër alternativat e përgjigjeve rekomandohet të jetë e saktë
- Rekomandohet që të mos përdoren si alternativa shprehjet “asnjë nga alternativat” ose “të gjitha alternativat”
- Rekomandohet që të mos përdoren pyetje mohuese
- Kur përdoren pyetjet mohuese pjesëza NUK duhet të shkruhet me shkronja të mëdha
- Rekomandohet të respekohet llogjika pohuese e pyetjeve
- Nëse testi përmban edhe pyetje mohuese, rekomandohet që të vendosen në fund të tij
- Rekomandohet të shmanget përdorimi i fjalëve të tilla si "gjithmonë", "kurrë", "të gjithë" ose "asnjë"
- Rekomandohet që përgjigja e saktë të shpërndahet nëpër të gjitha alternativat [në mënyrë të barabartë dhe logjike]
- Rekomandohet renditja e pyetjeve sipas hierarkisë së të menduarit

Referenca

Newton PM, Da Silva A and Peters LG (2020) A Pragmatic Master List of Action Verbs for Bloom's Taxonomy. *Front. Educ.* 5:107. doi: 10.3389/educ.2020.00107

<https://bloomstaxonomy.net/>

<https://education.illinoisstate.edu/downloads/casei/5-02-Revised%20Blooms.pdf>

<https://www.teachthought.com/learning/what-is-blooms-taxonomy/>